

מסורת הש"ם

(א) וימא נב: (בכריתות ה': תוספתא טוטה סי'ג: ר"צ ותוספתא דיומא ס"ז ס"ג דר"ר פמ"ב, ב' כריתות ה': א) ש"ס נשמוט ט"ה ט"ש, (ד' נכריתות ה': ה) ונכריתות ט"ס, (ו) ז"ל טפסא, עיב"ך, (ו) ונערך הני דהבירא פי' חוקך ועי' בכריתות ה' ושי' ערוך ערך הכר ב' ח' ב' ש' ס' ט' ב"ש, (ו) ז"ל למיכל בן קלימא בכריתות וכן הוא גרסת הטור לר"ח פי' חקפ"ג חתום ערוך, פי' קרא ד' חילא למחוד, (ז) ז"ל לבניה, (ז) ושי' רשיי בעי"ז בת, ד"ה נקרא ורשיי ב"ק כ"ה, ד"ה פקלקלמא, (ח) ונמליה ד"ה, פי' פ"ז ט"ז, ח' חולין ט"ז קל: קדושין כ"ה, ט' מילה ט"ז, ו נפ"ו ה"אל, (ט) נשמות ט"ה, (ק) ונמוכרין, (ר) זרע וז משוכת ונמנה היה בזמנים פסוק א מהל' כל מקדש הולט וז ורומה סוה X, (ט) ונמדד כ',

## תורה אור השלם

- ולקחתם את ארון ה' תתחם אתו אל תהיגלה ואת כלי התיבה אשר השבתם לו אשם קשישם אברו מצדו ושלחתם אתו ותרקל: שמואל א ו ח (כוה): **כמין** כף יוני. שמתחיל למשוז כִּלְכֶּזְעוּ בֵּין רִיסֵי עֵינָיו ומוֹשֵׁךְ אֲלָנְעוּ על הרכאס והולך עד שמגיע לעורף ככף יוני כוה <sup>[פ]</sup>: **נוספים** לו **שמן** בֵּין רִיסֵי עֵינָיו. ושם מושיחם לכהן כמין כף יוני כפרששא: **מאן** דאמר יִיקָם **עדיפא** דכפיז ויוק **משמן המשחה**. והלוי וימשה: **שן** אהם מואל אֵלל כלי שרה. דהוא משיחה ולא ייקרה: **מס טעם ויוק משום דיומאש**. ככל: **כשהוא מספר**. כשהיה מדבר עם אחרים: **עולות ויושנז**. בעקרי זקנו כדי שלא יפלו: **שמה ח"ו מעלטי בשמן המשחה**. שנגעתי זו כשהלשנתי: **ואני מעלטי שמה** פל עלי מן השמן כמקום שאין ראוי למשיחה ומעלתי: **והורדסם אוסו אל**

- תהלים קלג ב שיר המעלות ללךוד הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד: המלך דוד וימשה אתו ר' יצחק: **תהלים** קלג א וקדש: **ויאמר** השלך קלס קדש עמכם את עבדי ארונים והרכבתם את שלמה בני על הפרדה אשר לו והורדסם אתו אל תהון: מלכים א א ו ג
- וְהָיוּ לָכֶם אֲדֹנָי קָדֹם יְעֹזֵר וְהָיוּ עֲזָרוֹ וְלֹא יִכְנָעוּ עוֹד מוֹדָרְךָ וְהָיוּ עֲזָרוֹ רֵאוּת אֶת מוֹדָרְךָ: יחזקאל כד

- ויתחפל חנה ויזמור ויעלץ לבי ב' וקח קרני ב' ורנב פי על אויבי כי שמתתי בשועתיק: שמואל א ב א
- אם הכתה דמתישן יתקא לאשנת העם והחריב כל חקאטור וקאא פר כן פל תמים לין לקאטור: ויקרא ד ג

**ומי סוה שמן המשחה**. צימי יהואחז דקמיא ויהואחז נמשח מפני יהויקים: **והסניא משנגנו הארון וכו'**. מדרכתי תשימו בִּארְגוּ מלדו דלרגו כדל ארון קלי אֵלמא בְּהַדֵּי אֲרוֹן נַגְנוּ ומדקאמר יאשיהו מנו את ארון ה' בזית וגו' משמע שזיה לנגונו: **אין לסם משא כנפא**. ואמרינן במסכת שקלים <sup>[פ]</sup> אמר להם אם גולה עמכם שזב אינכם מחזירין אוסו ככתמיכם לזה לנגונו: **חילא טס טס**. דמצי בזהו <sup>[פ]</sup> [שמות כה] וועדמי קך טס ודכמי אַחַךְ מעל הכפורת וגו' וכמי [טס נען] וועדמי שמה לנני ישראל וכמי בללגנת המן [טס נען] ותן שמה מלא העומר מן מה ארון נגנו אף בללגנת המן נגנו: **אסיא דורוס דורוס**. דכמי בללגנת המן והנה אותו לפני ה' למשמרת לדורותים [טס] וכמי בשמן המשחה שמן משח קדש יהיה זה לי לדורותים [טס ל] מה בללגנת המן נגנו אף שמן המשחה נגנו: **משמרת משמרת**. דכמי בללגנת המן דהי נגנו למשמרת לדורותים וכמי כמקלו של אהרן למשמרת לאות לבני מרי וגו' <sup>[פ]</sup> מה בללגנת המן נגנו אף כמקלו של אהרן נגנו: **אמר רב פפא בפרסמא** (כוה): **כמין** כף יוני. שמתחיל למשוז כִּלְכֶּזְעוּ בֵּין רִיסֵי עֵינָיו ומוֹשֵׁךְ אֲלָנְעוּ על הרכאס והולך עד שמגיע לעורף ככף יוני כוה <sup>[פ]</sup>: **נוספים** לו **שמן** בֵּין רִיסֵי עֵינָיו. ושם מושיחם לכהן כמין כף יוני כפרששא: **מאן** דאמר יִיקָם **עדיפא** דכפיז ויוק **משמן המשחה**. והלוי וימשה: **שן** אהם מואל אֵלל כלי שרה. דהוא משיחה ולא ייקרה: **מס טעם ויוק משום דיומאש**. ככל: **כשהוא מספר**. כשהיה מדבר עם אחרים: **עולות ויושנז**. בעקרי זקנו כדי שלא יפלו: **שמה ח"ו מעלטי בשמן המשחה**. שנגעתי זו כשהלשנתי: **ואני מעלטי שמה** פל עלי מן השמן כמקום שאין ראוי למשיחה ומעלתי: **והורדסם אוסו אל**

## כהן משיח פרק שלישי הוריות

## יב.

גיחון. אלמא צעי משיחה על המעיין: **ניסלי**. ידליק: **אי משך נסוריס**. שדולק כל זמן שהשמן בתוכו: **ליצי פרנגולא**. על שם ההוא עיסקא: **שמן ושפיז**. שמשמנת ומשכחת: **ציסא דחברא**. בית חשך: **ולאו מילתא היא**. דזימנא דאף על גב דלית ליה צבואה דצבואה

הדר אחי ואפי' הכי לא ליעבד הכי דללמא לא חזי צבואה דצבואה חלשה דעמיה ומתערע מוליה ולא הדר אחי נמשום דמיתערע מוליה דאי לא הוה עביד הכי לא הוה מיתערע מוליה והדר אַחִין הֵלֶכְךָ לֹא לַעֲבֹד: **קרא ורוביא כרסי וסילקא וסמרי**. דהני גלילי לעגל טפי משאר ירקות. קרא דלעת רוביא חלפן: **גרסו מסניסא**. מעיקרא כי היכי דתהוי מרגלא מילתא בפומייהו ותהוין ידעין למשאל ליה: **משמכן שמעשא**. דלא ליפסקו מפומייהו כמעין זה שמוכן והולך: **דמסא מחסיא**. הוו חלמדי מחמס ראזים להורא ותרבות יפה היה כהם אלל בפומדימא לא הוי תרבות מעליא כל כך וקאמרו ליה מוטב לו לדור בלשפא כמתא מחסיא מלדוי בלשפדנא בפומדימא: **גילדנא סריא**. מוטב לאלול דג קטן מוסרמא בלחמרינן כפ"ק דמו"ק (דף יא): **כוראס** סמוך למימרחיה מעלי: **מפוטא דרמי כיפי**. שלס דברים בלחמא משוחה וחזק שמשדר את האלן כשזפסיס הימנו אעפ"י לא תחלל הימנו בלחמרינן כפ"ק דמו"ק (פסחים דף מה.) [שלס דברים בלחמא כמות מטמטס את הלז וכו'. כיפי שלסיס כדמתרגמינן שלע כילא <sup>[פ]</sup>. אית דמפרשי מוטב תחלל גילדנא סריא שאין דמיים יקריס מכותם שאוכלים אותו שערים ושריס הדריס דרמי כיפי כלומי בלגלגלס וחומות גדולות לפי שדמייהם יקריס: **אס הכהן הפשטי יגול מלך**. יצא פר שהיה משוח מ"ל כהן: **המיומן שנמשוחים**. דהיינו כהן גדול: **מרוכס בגדים מנין סלמוד לומר**. והביא הכהן המשיח: **אימא**

אהרן וגו' כמין שני טפי מרגליות היו תלויות לאהרן בוקנו אמר רב פפא תנא כשהוא מספר עולות ויושבות לו בעיקר זקנו ועל דבר זה היה משה דואג אמר שמא חם ושלום מעלתי בשמן המשחה יצתה בת קול ואמרה בשמן הטוב וגו' <sup>[פ]</sup> כמל חרמון מה מל חרמון אין בו מעילה אף שמן המשחה שבוקן אהרן אין בו מעילה ועדיין היה אהרן דואג אמר שמא משה לא מעל אבל אני מעלתי יצתה בת קול ואמרה לו **הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד** מה משה לא מעל אף אתה לא מעלת ת"ר יאין מושיחים את המלכים אלא על המעיינ כדי שתמשך מלכותם שנא' »וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לָהֶם קוּחוּ עִמָּכֶם אֶת עַבְדֵי אֲדֹנֵיכֶם וְהָיוּ והורדתם אותו אל גיחון »וַיֹּאמֶר רַבִּי אַמִּי מֵאַן דְּבַעֵי לִידַע אֵי מַסִּיק שְׂתִיָּה אֵי לֹא נִיתִיל שְׂרַגָּא בַּעֲשֵׂרָה יוֹמֵי דְּבִין רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכַּפּוּרִים בְּבִיתָא דְּלֹא נָשִׁיב וְיֻקָּא אֵי מוֹשֵׁךְ נַהוּרִיָּה נִידַע דְּמַסִּיק שְׂתִיָּה וּמֵאַן דְּבַעֵי לְמִיעֵבַד »בְּעִישָׁקָא וּבְעִי לְמִידַע אֵי מִצְלָח אֵי לֹא מִצְלָח לִירְכִי תַרְנַגּוּלָּא אֵי שְׁמִין וּשְׁפֹר מִצְלָח הָאֵי מֵאַן דְּבַעֵי לְמִפֵּיךְ [לאורחא] וּבְעִי לְמִידַע אֵי חוֹר וְאִתִּי לְבִיתָא אֵי לֹא נִיקוּם בְּבִיתָא »דְּחִבְרָא אֵי חוֹי בְּבוּאָה דְּבַבּוּיָּה לִידַע דְּהָדֵר וְאִתִּי לְבִיתָא וְלֹאֹו מִלְּתָא הָאֵי דְּלִמָּא חִלְשָׁא דַּעֲתִיָּה וּמִיתְרַע מוֹלִיָּה »וַיֹּאמֶר אַבְיִי הַשְׁתָּא דְּאִמְרַת סִימְנָא מִילְּתָא הָאֵי »יְלַעוּלָם יהא גריל ילמיחוזי בריש שתא קרא ורוביא כרתי וסילקא ותמרי אמר להו רב משרשיא סלבריה כי בעיתו מייעל ומיגמרי קמי רבייכו גרסו מתניתא ועלו לקמי רבייכו וכי יתביתו קמיה חזו לפומיה דכתיב »וְהָיוּ עֵינֶיךָ רְאוּתֹת אֶת מוֹדָרְךָ וְכִי גִרְסִיתוּ גִרְסוֹ על נהרא דמאי דכי היכי דמשכן מיא משכן שמעתתיכו ותביז »אֲקִילְקִילִי דְּמַתָּא מַחְסִיא וְלֹא אַחֵךְ תִּבּוֹ אפדני דפומבריתא טב גלדנא סריא [דמתא מחסיא למיכל] מבוחתא דרמי כיפי »רַמָּה קִרְנֵי בִּאֲלֵהִי סרמה קרני ולא רמה פכי דוד ושלמה שנמשחו בקרן נמשכה מלכותן שאול ויהוא שנמשחו בכף לא נמשכה מלכותן: **המשוח בשמן המשחה וכו'**: ת"ר »מְשִׁיחַ יִכּוֹל מוֹלֵךְ ת"ל כהן אֵי כהן יִכּוֹל מְרוּבָה בְּגָדִים ת"ל מְשִׁיחַ אֵי מְשִׁיחַ יִכּוֹל מְשׁוּחַ מִלְּחָמָה תִּלְמוּד לומר והכהן המשיח שאינו משיח על גבוי מאי משמע »כִּדְאָמְרֵי רַבָּא הִירֵךְ הַמְּיוּמָנָה שְׁבִירָךְ הַכָּא נָמִי הַמְּשִׁיחַ הַמְּיוּמָן שְׁבִמְשׁוּחִים אמר מר משיח יכול מלך מלך פר הוא דמייתי שעיר הוא דמייתי איצטריך ס"ד אמינא על שגגת מעשה יביא שעיר על העלם דבר יביא פר קמ"ל: אין בין משוח בשמן המשחה כו' מתניתין דלא כרבי מאיר דאי ר"מ הא »תְּנִינָא מְרוּבָה בְּגָדִים מְבִיא פֶר הַבָּא על כל המצות דברי ר"מ ולא הוודו לו חכמים מ"ט דר"מ דתנאי »מְשִׁיחַ אֵין לִי אלא משוח בשמן המשחה מרובה בגדים מנין תלמוד לומר הכהן המשיח במאי אוקימניהו כרבנן

המצות. דכתיב ביה הכהן המשיח. ואציג: דגבי עשיית האיהפ כתיב נמי המשיח. <sup>[פ]</sup> כתיב ביה נמי ביום המשת אותו ואין מעוט אחר מיטוט אלא לרבות. הרמ"ה דיל: ופצורם על הבתולות (ליקח) פי' [ליקח] בתולה ולא בעולה ולישנא דקרא נקט והוא אשה בבתוליה יקח ולא בעולה. ולאו הבא מכלל עשה עשה: פי"ש דר' מאיר דתניא משיח אין לי אלא משיח בשמן המשחה מרובה בגדים מנין ת"ל המשיח דה"א דמשיח משמע נמי מעוט כדאמרי' הירך המיומנת שכיר המיומנת אחר מעוט לרבות [מרובין] בגדים. ורש"י דיל גרים ת"ל הכהן משמע דמיתורא דהכהן ירדש:

### עין משפט גר מצוה

א ומי' פי' מהל' צות הבחירה הליף:
לא ב ג ד מיי פסח ט מהל' כלי המקדש הלכה ט:
לב ה מיי טס הלי יא ויפ"א מהל' מלכס יא:
לג ו טופ"ע לר"ח פי' מקדש סיא:

### מוסף רש"י

הש"ש בארנו מצדו. אלמא כל סיא דהי ארון הי ארגו בחדיו וכי ארגו ארגו בחדיו (בדירות ה: וחס"כ פי' ריפו פניו ומלפניו בללגנעו דרך הדפסת (טס). כשהוא בספר. מדבר, ל"א חסמפר, דשקיל מנזיה (טס). שע"תי. ששמוט טס ויתר מדי (טס). אבא אבי טע"ת. שגניי טהיס מריה השמן שסוקי (טס). גיחון. שמין קטן סמוך ליושפס, ולא יזו ויחון כגדול סיאא מנין עין (טס). יצירי הרעיולא. לס כן (טס). בבואיה דבבואה. זל בללו (טס). ודלאו ביראיה דאי דלא לעבד חוסיס הכי דלמלא חזי סישנא כיהל ומעגר נפסיו ומיתערע מוליה דלח"כ פי' ריפו פניו ומלפניו בללגנעו דרך הדפסת (טס). קרא דלעת. רוביא חלפן, ויהי חילא דגדלי מחר ויחלס חממין (טס). אקיקר'י. אשפוט (טס). **אפניז דפוטביריאת**. שטקטין היו בלחמתיס דוד ופלגסו כמי קין המן ונמשחת שולו ויהא מינז כן (טס). אקיקר'י. אשפוט (טס). **קאי** דמאן אפיקי מחמת דאיצטריך יאשיהו המלך (ולדודיה להודירי קאמר להו) ולמיפר להו לאהרודיי לדרוכתיה) ועוד לכתיוב קרא בבית ה' וממילא ידענא דשלמה בניה למקדש ל"ל לכתיוב בבית דוד בנה שלמה בן דוד מלך ישראל. אלא משמח מחבא דכי בנ"י דסופי' ליהרב וישראל יגלו מעל אדומ' והבין בית תחת הקרקע שיהי מוכן לנגנו בו ארון כדי שלא ישלשו [בן] די אומות העולם. ועלוי קאמר יאשיהו בבית אשר בנה שלמה. ואיכא למירא הא דקאמר שלמה (ואיכין) (ואשיים) שם מקום לארון (מלכים א ח) אהרוא דוכתא קאמר. ולאן כי"ע ידעי ליה להתיא דוכתא אלא לחסדיי כהונה ולויה דהוה מסור להו דוד אחר דוד והיינו דכתיב ללוים המבינים (בעם) ולכל ישראל] הקדושים לה' שהיו בבינים ויודעים את מקומו; ובשהוא מספר <sup>[פ]</sup> את זקנו עולות וירשבות בעקרי זקנו ונדבכין בבשר שאין שם שער. הרמ"ה דיל: והורדסם אותו אל למטה מירושלים והוא מי שלוח: אבשיך נהורא. תמור ועולה (בעליה) [בעלת] משוך ולא מקטף אקטיפי שאינה נוטה לבאן ולאנן כדרך (שהשלבת) [השלחת] על ידי רוח. כדאמרי' (פסחים דף ח) גבי אור הגז יפה לבדיקה משום דאבשיך נהורא והגן מקטף אקטיפי: <sup>[פ]</sup> פ"ה הבא על כל

### תוספות הרא"ש

וגנו שנאמר ויארמ רימור ללוים המבינים [ולכל ישראל] (בעם) הקדושים לה' תנו את ארון הקדוש בבית אשר בנה שלמה בן דוד מלך ישראל. ומשעת לישון פשטי דקרא דלמגנ"י קאמר. הוה דארון בבית המקדש הוי קאי דמאן אפיקי מחמת דאיצטריך יאשיהו המלך (ולדודיה להודירי קאמר להו) ולמיפר להו לאהרודיי לדרוכתיה) ועוד לכתיוב קרא בבית ה' וממילא ידענא דשלמה בניה למקדש ל"ל לכתיוב בבית דוד בנה שלמה בן דוד מלך ישראל. אלא משמח מחבא דכי בנ"י דסופי' ליהרב וישראל יגלו מעל אדומ' והבין בית תחת הקרקע שיהי מוכן לנגנו בו ארון כדי שלא ישלשו [בן] די אומות העולם. ועלוי קאמר יאשיהו בבית אשר בנה שלמה. ואיכא למירא הא דקאמר שלמה (ואיכין) (ואשיים) שם מקום לארון (מלכים א ח) אהרוא דוכתא קאמר. ולאן כי"ע ידעי ליה להתיא דוכתא אלא לחסדיי כהונה ולויה דהוה מסור להו דוד אחר דוד והיינו דכתיב ללוים המבינים (בעם) ולכל ישראל] הקדושים לה' שהיו בבינים ויודעים את מקומו; ובשהוא מספר <sup>[פ]</sup> את זקנו עולות וירשבות בעקרי זקנו ונדבכין בבשר שאין שם שער. הרמ"ה דיל: והורדסם אותו אל למטה מירושלים והוא מי שלוח: אבשיך נהורא. תמור ועולה (בעליה) [בעלת] משוך ולא מקטף אקטיפי שאינה נוטה לבאן ולאנן כדרך (שהשלבת) [השלחת] על ידי רוח. כדאמרי' (פסחים דף ח) גבי אור הגז יפה לבדיקה משום דאבשיך נהורא והגן מקטף אקטיפי: <sup>[פ]</sup> פ"ה הבא על כל

<sup>[1]</sup> וכן פרש"י בכריתות ל"א: (ב) דבור זה ודבור שלאחריו שייך לפעל מתננין: (ג) עין בתורת הכהנים פי' טז ויחזישלמי פ"א דמגילה: